

СЕКЦІЯ 2
ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.
ІСТОРІЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО.

НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ ЗАГАЛЬНОПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН
ФАКУЛЬТЕТУ № 6

УДК 342.5

Вікторія Миколаївна АВДЄЄНКО,
студентка групи ПДдср 17-1 ХНУВС

*Науковий керівник: доцент кафедри загальноправових дисциплін
факультету № 6 ХНУВС кандидат юридичних наук Гришко Л. М.*

АБСОЛЮТНІ МОНАРХІЇ У СУЧАСНОМУ СВІТІ (НА ПРИКЛАДІ САУДІВСЬКОЇ АРАВІЇ Й ОМАНУ)

У наш час абсолютні монархії Арабського Сходу продовжують активний пошук шляхів побудови майбутнього устрою держав, напрацювання національних ідей та оптимальних рішень найбільш актуальних проблем управління державою. Держави Арабського Сходу багато в чому унікальні з точки зору конституційного права та внутрішньополітичного державного розвитку.

З поміж причин збереження монархій даного виду на Сході, перш за все називають релігію. Вона відіграє особливе значення у Саудівській Аравії та Омані. «Релігійна легітимність» монарха може бути використана проти ісламської опозиції під час криз. Другий аспект, який слід враховувати при характеристиці сучасних монархій це традиції, оскільки в межах традицій формується політика монархій країн Перської затоки.

Загалом, слід відзначити, що консерватизм значною мірою був притаманний докабуському Оману, дохамадському Катару та сьогодиншній Саудівській Аравії. Для цих трьох монархій спільним є консервативний напрям ісламу: ваххабізм – Саудівська Аравія та Катар (до приходу до влади Хамада), та ібадизм – для Оману. Напрямок ісламу, як державної релігії визначає політичний режим та напрями модернізації. Релігія визначає рамки модернізації. Ще одним важливим фактором збереження форми правління є система престолонаслідування. У Саудівській Аравії влада переходить по вертикалі, тобто від брата до брата (в межах людей одного покоління), тоді як в інших МАС правлячі покоління змінюються.

Надзвичайно впливовою силою у Саудівській Аравії є мусульманські богослови. Вони мають свій вищий орган – Вищу раду улемів, що вирішує не тільки суто релігійні, але й багато важливих політичних питань. Для прийняття будь-якого рішення необхідна згода усіх членів Ради, тому часто процедура прийняття рішень займає багато часу. По суті, улеми правлять країною разом з королівською сім'єю.

У Саудівській Аравії та Омані обрання спадкоємця престолу здійснюється лише за участю монарха та правлячої династії (традиційний порядок). У відповідності до Основного Нізаму Саудівської Аравії 1992 р. та Білої Книги Султана Кабуса 1996 р. принцип поділу влади не визнається. Слід зазначити, що в ісламській концепції держави принципу поділу влади не існувало, і халіф володів вищою законодавчою, виконавчою та судовою владою. Водночас, Султан Оману відповідно до Основного закону (ст. 42) може сам очолити уряд, або призначити прем'єр-міністра, тоді як Король Саудівської Аравії очолює уряд. Щодо особливостей статусу глави держави в МАС, то перш за все слід зазначити, що особа монарха є священною та недоторканою. Усіма конституціями монархій Арабського Сходу закріплено недоторканність та священність особи монарха.

Проте, не дивлячись на зміни, структура державної влади в Саудівській Аравії не зазнала змін по суті. Вона продовжує будуватися на ієрархічних принципах. Проте, з точки зору форм монархічного правління відбулася певна еволюція в бік модернізації вищих державних органів та їх системи, створення більш сучасного центрального та місцевого адміністративного апарату. Водночас, у Султанаті Оман після того, як Султан Кабус окремим Законом, розпочалася відносна демократизація та пом'якшення режиму.

Одержано 17.04.2018

УДК 342.7

Світлана Дмитрівна БАРВІНОК,
студентка групи ПДдср 17-3 ХНУВС

*Науковий керівник: доцент кафедри загальноправових дисциплін
факультету № 6 ХНУВС кандидат юридичних наук Гришко Л. М.*

РОЗВИТОК ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ

Актуальність обраної проблематики обумовлена розвитком прав та свобод в умовах динамічного оновлення сучасних технологій та форм спілкування. На питання розвитку та еволюції прав та свобод людини у своїх дослідженнях звертали увагу В. О. Серьогін, Ю. М. Тодика, О. Ю. Тодика, О. А. Лукашова та ін.

Забезпечення прав та свобод людини, безумовно, є глобальною проблемою, вирішення якої залежить не лише від певної держави, а від світового співтовариства в цілому. Міжнародно-правові стандарти у галузі прав людини формувалися на основі багатостолітнього розвитку уявлень про права та свободи людини. Кожен етап розвитку держави та суспільства

породжує появу нових прав та свобод людини, і водночас, несе собою нові виклики та загрози. Визнання прав та свобод людини та громадянина державою, означає юридичне їх закріплення у діючому законодавстві та запровадження належного механізму їх захисту.

Загалом поняття розвитку прав людини розглядають переважно в історичному аспекті через покоління прав людини. Права людини, як зазначає Ю. Шемшученко, – історично мінлива категорія, яка еволюціонує разом із суспільством та державою. Багатогранність людини породжує невичерпність її прав. Разом з людиною, її рівнем розвитку та значенням у соціумі постійно змінюються і її права, їх пріоритети.

Один із напрямів розвитку каталогу прав людини, на думку О. М. Прієшкіної, може бути пов'язаний із новими революційними відкриттями і досягненнями в практичній медицині та в біології, що стосуються самої природи людини як біологічної істоти (клонування, геномодифікована продукція та ін.), і в цілому з науково-технічною революцією. В. В. Завальнюк звертає увагу на появу та юридичне оформлення категорії соматичних прав людини під впливом інформаційної революції. Нерідко місце соматичних прав у системі прав людини визначають через категорію четвертого покоління прав людини. Л. В. Карнаушенко звертає увагу, що нові глобальні процеси вимагають іншого рівня «екологізації прав».

Як підсумовує С. П. Добрянський, права людини виникають та розвиваються на основі природно-біологічної та соціальної сутності людини (синкретично пов'язаних та взаємообумовлених) з урахуванням постійно змінюваних умов життя суспільства, опосередковуваних суспільними відносинами.

Слід підкреслити, що четверте покоління прав людини ніяким чином не означає нівелювання попередніх поколінь. Кожне наступне покоління доповнює, уточнює попереднє.

У процесі забезпечення прав людини, саме права мають виступати основним орієнтиром і самоцінністю, якими має керуватися держава. Якщо цей обов'язок дотримується, то суспільство може бути визнане стабільним та стійким. Сучасна концепція прав людини базується, у тому числі, на *невідчужуваності* та *природному характері* прав людини.

Отже, не повинна викликати сумніву необхідність постійного перегляду всезагальних стандартів прав людини.

Одержано 17.04.2018

**НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ КОНСТИТУЦІЙНОГО І МІЖНАРОДНОГО ПРАВА
ФАКУЛЬТЕТУ № 4**

УДК 342.721

Анастасія Миколаївна ФЕДОРЧЕНКО,
курсант групи Ф1-408 ХНУВС

*Науковий керівник: доцент кафедри конституційного і міжнародного права
факультету № 4 ХНУВС кандидат юридичних наук, доцент Гудзь Т. І.*

ПРАВО НА ЕВТАНАЗІЮ ЯК ПРОЯВ СВОБОДИ ЛЮДИНИ

Україна, обравши шлях побудови демократичної, правової, соціальної держави, закріпила в Конституції 1996 р. ряд основоположних прав і свобод людини, серед яких основне місце займає право людини на життя (ст. 27). Це право є тим основним, невід'ємним соціальним благом, яке представляє собою форму існування людини як такої.

Право на життя реалізується шляхом вжиття з боку держави широкого спектру заходів, серед яких ключовим є забезпечення ефективного функціонування системи охорони здоров'я.

На сьогоднішній день в більшості країн медицина досягла значних успіхів у підтриманні життя людини. Разом з тим, не поодинокими є випадки наявності у людини невиліковної хвороби, яка спричиняє біль і страждання, коли лікарі не в змозі допомогти хворому. Останніми роками все частіше проблема таких людей вирішується за допомогою евтаназії.

Під терміном «евтаназія» розуміють припинення (або скорочення) лікарем життя людини, яка страждає невиліковним захворюванням, відчуває нестерпні страждання, на задоволення прохання хворого в безболісній або мінімально болісній формі з метою припинення страждань.

Такий спосіб припинення страждань невиліковно хворої людини отримує все більше прибічників у всьому світі. Як наслідок, державами приймаються закони, які легалізують право на евтаназію (Бельгія, Голландія, Франція). Це дає людині можливість реалізувати свою свободу щодо вирішення питання: жити чи померти? Так, у Голландії, згідно із Законом «Про припинення життя за бажанням чи допомогу в самогубстві», передбачена можливість здійснення асистованого суїциду та евтаназії. Відповідно до цього закону кожен, хто досяг 16 років, має право самостійно визначити порядок та спосіб завершення свого життя. У Бельгії дане право визнається виключно за особами, які досягли 18 років. Тобто мова йде про те, що людина повинна чітко усвідомлювати наслідки застосування евтаназії і неможливість зворотних дій випадку її здійснення. Задля цього визначено певний порядок та умови «легкої смерті». Для здійснення евтаназії необхідне дотримання 3-х умов: 1) евтаназія повинна бути добровільною; 2) тільки лікар може надавати допомогу або здійснювати евтаназію; 3) з медичної точки зору стан пацієнта повинен бути критичним.

У будь-якому випадку на першому місці стоїть свобода людини стосовно прийняття такого рішення. Адже свобода – це здатність людини чинити у відповідності до власних бажань, інтересів, цілей на основі знання про об'єктивну дійсність. Свобода – це можливість вибору варіантів подій. Як зазначається у науковій літературі, людина володіє свободою вибору і одночасно несе відповідальність за те, що з нею відбувається. Відсутність вибору дорівнює відсутності свободи.

Але одночасно з цим викликають стурбованість питання щодо застосування евтаназії щодо новонароджених або людей, які не здатні самостійно, свідомо прийняти таке рішення. Зрозуміло, що у випадку прийняття даного рішення